

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 70/01

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka na verejnom zasadnutí senátu konanom 27. júna 2003 prerokoval sťažnosť J. Š., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. P. Z., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky prokuratúrou Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom úrade justičnej polície Policajného zboru v Žiline pod sp. zn. KÚV 28/10-99 a takto

r o z h o d o l :

Prokuratúra Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry v Prievidzi v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. Pn 2245/98, Krajskej prokuratúry v Trenčíne v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 Kn 2001/99 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gn 2792/99, ktorý spočíval v nezabezpečení účinného úradného vyšetrenia zlého zaobchádzania s J. Š. zo strany Policajného zboru v dňoch 15. a 16. decembra 1998, p o r u š i l a základné práva J. Š. podľa čl. 16 ods. 2 v spojení s čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 70/01-25 zo 4. júla 2001 prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. Š., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. Z., P., v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) prokuratúrou Slovenskej republiky, zastúpenou generálnym prokurátorom, v konaní vedenom na Krajskom úrade justičnej polície Policajného zboru v Žiline (predtým Krajskom úrade vyšetrovania Policajného zboru v Žiline - ďalej len „KÚV PZ Žilina“) pod sp. zn. KÚV 28/10-99.

Ústavný súd označeným uznesením odmietol časť sťažnosti namietajúcu porušenie práv garantovaných čl. 47 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ uviedol, že 16. decembra 1998 mu bolo uznesením Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru v Trenčíne (predtým Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Trenčíne - ďalej len „KÚV PZ Trenčín“), detašovaného pracoviska Považská Bystrica, vznesené obvinenie za trestný čin lúpeže spáchaný v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2, § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) a ods. 3 Trestného zákona a iné.

V súvislosti s týmto obvinením bol 15. a 16. decembra 1998 vypočúvaný na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Prievidza (ďalej len „OR PZ Prievidza“) príslušníkmi odboru policajných akcií a výcviku Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne (ďalej len „OPAAV KR PZ Trenčín“) a pracovníkmi OR PZ Prievidza, a to tak, že bolo voči jeho osobe používané hrubé fyzické násilie, ktorým mu boli spôsobené zranenia, ktorých bližšia špecifikácia je uvedená v správe prof. MUDr. F. N. zo 7. januára 1999, ako aj v lekárskej správe kpt. MUDr. M. K. z 23. decembra 1998.

Z oboch týchto správ je zrejmé, že pri výsluchoch 15. a 16. decembra 1998 bolo voči jeho osobe použité vonkajšie mechanické násilie, ktoré smerovalo na viaceré partie tela, v dôsledku čoho mu boli spôsobené zranenia, pre ktoré bol prijatý aj do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne, pretože u neho dochádzalo v dôsledku zranení k akútnemu zlyhaniu obličiek.

V dôsledku použitia násilia pri jeho vypočúvaní podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia 8. januára 1999 sťažnosť, v ktorej napadnutému uzneseniu vytýkal porušenie svojich ústavných a zákonných práv uvedených v čl. 16 ústavy a v ustanoveniach § 52 a § 91 Trestného poriadku.

Dňa 26. januára 1999 Krajská prokuratúra v Trenčíne (ďalej len „KP Trenčín“) jeho sťažnosť zamietla ako nedôvodnú, pričom v odôvodnení bolo konštatované, že použitie donucovacích prostriedkov je predmetom skúmania Inšpekcie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „Inšpekcia MV SR“).

V súvislosti s týmto rozhodnutím KP Trenčín podala Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) podnet na podanie sťažnosti pre porušenie zákona.

Generálna prokuratúra rozhodla 18. októbra 1999 o jeho podnete tak, že uviedla, že „pochybenie procesných ustanovení neovplyvnilo“ podľa názoru generálnej prokuratúry správnosť rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní.

Dňa 28. decembra 1998 podala manželka sťažovateľa E. Š. trestné oznámenie na príslušníkov polície, ktorí ho 15. a 16. decembra 1998 vypočúvali, pre podozrenie zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví. Trestné oznámenie bolo adresované Okresnej prokuratúre v Prievidzi (ďalej len „OP Prievidza“), ako aj Inšpekcii MV SR, ktorá po preskúmaní veci túto postúpila KÚV PZ Trenčín s návrhom na začatie trestného stíhania. KÚV PZ Trenčín bol pre zaujatosť vyšetrovateľov vylúčený a vec bola prikázaná KÚV PZ Žilina.

Pri vyšetrowaní prípadu bol vo veci pribratý znalec prof. MUDr. F. N., ktorého správu predložil sťažovateľ ako dôkaz.

Dňa 28. mája 1999 vyšetrowateľ KÚV PZ Žilina vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví skonštatoval, že k trestnému činu došlo, avšak nepodarilo sa zistiť, ktorí pracovníci OPAAV KR PZ Trenčín a OR PZ Prievidza takýto trestný čin spáchali.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú 28. júna 1999 OP Prievidza zamietla, avšak v ten istý deň konštatovala, že ním napadnuté uznesenie o uložení veci je nezákonné, a toto zrušila. O veci opätovne rozhodol vyšetrowateľ KÚV PZ Žilina a ten opätovne rovnakým spôsobom vec uložil uznesením z 19. augusta 1999.

Sťažovateľ uviedol, že podľa jeho názoru toto nové uznesenie o uložení veci bolo vydané bez toho, aby sa vo veci vykonali dôkazy, ktorými mohla byť objasnená okolnosť, ktorá osoba trestný čin spáchala.

Dňa 25. augusta 1999 podal proti uzneseniu o uložení veci sťažnosť, ktorú preskúmala OP Prievidza s konštatovaním, že postup vyšetrowateľa z hľadiska uloženia veci bol správny. Toho istého názoru bola aj KP Trenčín, ktorá mu 26. novembra 1999 tiež oznámila, že postup vyšetrowateľa KÚV PZ Žilina bol správny.

Ako dôkaz pripojil uznesenia OP Prievidza z 28. júna 1999, 6. októbra 1999, oznámenia OP Prievidza z 28. júna 1999 a 5. októbra 1999, oznámenia KP Trenčín z 26. novembra 1999 a 18. mája 1999, ako aj uznesenia KÚV PZ Žilina z 28. mája 1999 a 18. septembra 1999.

V závere navrhol, aby ústavný súd „vyniesol toto uznesenie:

1. Použitím hrubého fyzického násilia pri vykonávaní výsluchu mojej osoby dňa 15. a 16. 12. 1998 pracovníkmi OPAAV KR PZ v Trenčíne bolo porušením môjho základného práva, ktoré je uvedené v čl. 16 Ústavy SR, podľa ktorého nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Zároveň bolo porušené moje základné ľudské právo uvedené v čl. 19 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

2. Nedôsledným vyšetrením veci vedenej na KÚV PZ v Žiline pod sp. zn. ČVS: KÚV-28/10-99 vo veci podozrenia z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestného činu ublíženia na zdraví, trestné činy, ktoré boli spáchané na mojej osobe, bolo porušené moje základné právo uvedené v čl. 46 Ústavy SR, podľa ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne SR. Zároveň bolo porušené moje základné právo uvedené v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.“

Na základe výzvy ústavného súdu bol podnet podaním doručeným ústavnému súdu 8. novembra 2000 doplnený.

Ako účastník konania bolo označené Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), zastúpené ministrom P., so sídlom B.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa tento subjekt označil z toho dôvodu, že pri použití fyzického násilia pri vykonávaní výsluchu jeho osoby 15. a 16. decembra 1998 bolo toto násilie vykonané jeho zamestnancami.

Sťažovateľ upresnil, že v náleze pod bodom 1 má na mysli porušenie svojho základného práva, ktoré je uvedené v čl. 16 ods. 2 ústavy v tej časti, kde je

konštatované, že nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu, ku ktorému, ako uviedol v prvom podnete, došlo 15. a 16. decembra 1998 pracovníkmi OPAAV KR PZ Trenčín, ktorí sú zamestnancami ministerstva vnútra, subjektu, ktorý označuje ako účastníka konania, proti ktorému smeruje navrhovaný nález označovaný bodom 1 pôvodného petitu z 22. septembra 2000.

Zdôraznil, že najpodstatnejšími dôkazmi, z ktorých je nesporne zrejmé porušenie jeho ústavného práva uvedeného v čl. 16 ods. 2 ústavy, sú lekárske správy MUDr. K. a prof. MUDr. N., t. j. správy, ktoré predložil ako písomný dôkaz k podnetu.

Upresnil, že v náleze pod bodom 1 má na mysli porušenie tej časti čl. 19 ods. 1 ústavy, kde sa uvádza, že každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, ktorá bola konaním pracovníkov ministerstva vnútra ponížená, a to tak, že mu pri výsluchu 15. a 16. decembra 1998 boli spôsobené závažné zranenia, následkom ktorých došlo u neho k zlyhaniu obličiek.

Ako dôkaz slúžia vyššie uvedené lekárske správy, resp. navrhuje, aby ústavný súd vykonal dôkaz dožiadaním na lekára pôsobiaceho v Ústave Zboru väzenskej a justičnej stráže Banská Bystrica, kam bol umiestnený do väzby nasledujúci deň, t. j. 16. decembra 1998.

Čo sa týka ním namietaného porušenia ústavného práva, ktoré je upravené v čl. 47 ods. 2 ústavy, zdôrazňuje, že právna pomoc mu bola odmietnutá KP Trenčín, ktorú aj uvádza ako účastníka konania, proti ktorému smeruje jeho petit označený pod bodom 2 navrhovaného nálezu, pretože tento orgán ako odvolacia inštitúcia proti rozhodnutiu OP Prievidza nevyšetрил vec v súvislosti s podnetom jeho manželky z 28. decembra 1998 tak, aby mohol konštatovať, ktoré konkrétne osoby (pracovníci ministerstva vnútra) sú zodpovedné za spáchanie trestného činu, ku ktorému došlo 15. a 16. decembra 1998 pri jeho vypočúvaní na kriminálnom oddelení OR PZ

Prievidza, pričom už z uznesenia KÚV PZ Žilina bolo zrejmé, že k trestnému činu došlo.

Záverom uviedol, že ako účastníkov konania, proti ktorým smerujú jeho dva petity, označuje ministerstvo vnútra a KP Trenčín.

Na základe ďalšieho vyžiadania doplnenia podnetu v podaní doručenom ústavnému súdu 18. januára 2001 sťažovateľ uviedol, že mu predkladá písomnosti z 18. októbra 1999, 15. novembra 1999 a 3. januára 2000, v ktorých sa v zmysle ustanovenia § 30 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) obrátil na generálnu prokuratúru so žiadosťou o preskúmanie postupu, resp. rozhodnutí KÚV PZ Žilina, OP Prievidza a KP Trenčín. Ide o:

- písomnosť z 18. októbra 1999 adresovanú priamo generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky, nazvanú ako „podnet k sťažnosti pre porušenie zákona v súvislosti s rozhodnutím OP Prievidza“, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa KÚV PZ Žilina z 18. augusta 1999 sp. zn. KÚV 28/10-99, ktorým bola vec, v ktorej vystupoval ako poškodený, odložená;

- písomnosť z 15. novembra 1999, ktorú navrhovateľ adresoval generálnej prokuratúre a nazval „podnet pre porušenie zákona“ a reagoval v nej na rozhodnutie generálnej prokuratúry, v ktorom bol jeho predchádzajúci podnet označený ako nedôvodný;

- písomnosť z 3. januára 2000, ktorú navrhovateľ adresoval na meno generálneho prokurátora Slovenskej republiky, nazvanú ako „žiadost“, v ktorej tohto ústavného činiteľa žiada o nové prešetrenie trestnej veci, v ktorej vystupoval ako poškodený a ktorá sa viedla na KÚV PZ Žilina. V tejto písomnosti zároveň uviedol, že jeho predchádzajúce dva podnety z 18. októbra 1999 a 15. novembra 1999 boli generálnou prokuratúrou postúpené KP Trenčín, ktorá mu 26. novembra 1999

oznámila, že sa jeho podnety bez ďalšieho opatrenia odkladajú. V tejto písomnosti zároveň žiadal generálneho prokurátora o dohľad nad dodržiavaním zákonnosti v súvislosti s použitím fyzického násilia, ku ktorému došlo pri vykonávaní výsluchu jeho osoby v dňoch 15. a 16. decembra 1998 v rozsahu, ako to vyššie špecifikoval v podnete na začatie konania pred ústavným súdom z 22. septembra 2000, ako aj v doplnení podnetu zo 6. novembra 2000.

Vyššie uvedené písomnosti z 18. októbra 1999, 15. novembra 1999 a 3. januára 2000 predložil ako prílohy doplnenia podnetu.

II.

Generálna prokuratúra vo svojom vyjadrení č. k. IV Gn 2792/99-60 doručenom ústavnému súdu 28. mája 2001 uviedla, že «Dňa 28. decembra 1998 podala E. Š. na Okresnú prokuratúru v Prievidzi trestné oznámenie na príslušníkov Policajného zboru pre podozrenie z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Tr. zák. a trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák., ktorých sa mali dopustiť na J. Š., jej manželovi.

Vo veci vykonávali preverovanie najprv inšpekčné orgány PZ Ministerstva vnútra SR a následne Krajský úrad vyšetrovania PZ Žilina. Vyšetrovatelia príslušného Krajského úradu vyšetrovania v Banskej Bystrici boli vylúčení z vykonávania a úkonov trestného konania podľa § 31 ods. 1 Tr. por.

Na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky sa J. Š. v tejto veci obrátil po prvýkrát 13. apríla 1999 s požiadaním o zistenie stavu konania, pričom namietal rýchlosť preverovania. Prokurátor generálnej prokuratúry postúpil podanie z dôvodu príslušnosti Krajskej prokuratúre v Trenčíne. Prokurátorka tejto prokuratúry 18. mája 1999 vyrozumela J. Š. o spôsobe vybavenia. Kópiu vyrozumenia pripájam.

J. Š. podal potom na generálnu prokuratúru ešte dve podania, týkajúce sa preverovania, ktoré boli z dôvodu príslušnosti postúpené Krajskej prokuratúre v Trenčíne. Tieto podania boli vzhľadom na ich obsah postúpené Okresnej prokuratúre v Prievidzi ako sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa z 28. 5. 1999. Týmto uznesením vyšetrovateľ vec prvýkrát uložil. Prokurátorka okresnej prokuratúry sťažnosť J. Š. zamietla ako podanú neoprávnenou osobou, ale súčasne zrušila podľa § 174 ods. 2 písm. a) Tr. por. rozhodnutie o uložení veci a vrátila ju na doplnenie preverovania vyšetrovateľovi. O tomto svojom rozhodnutí poškodeného upovedomila.

Po doplnení preverovania vyšetrovateľ Krajského úradu vyšetrovania PZ v Žiline uznesením z 19. augusta 1999 sp. zn. KÚV 28/10-99 vo veci podozrenia z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 125 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák., ktoré mali byť spáchané na poškodenom J. Š. rozhodol tak, že podľa § 159 ods. 4 Tr. por. vec uložil. Rozhodnutie založil na skutkovom základe, že nezistení príslušníci OPAAV KR PZ a OR PZ Prievidza dňa 15. decembra 1998 po zadržaní J. Š. ho predviedli na Obvodné oddelenie PZ Handlová, odtiaľ na Okresné riaditeľstvo PZ Odbor kriminálnej polície Prievidza, kde bol vypočúvaný, pričom počas predvádzania a vyťažovania došlo k vzniku viacerých zranení rôznych anatomických lokalít jeho tela, masívneho pohmoždenia mäkkých tkanív podkožia, drobné porušenia celistvosti kožného krytu, krvné podliatiny pod nechtom palca ľavej nohy, zlomeninu nosnej časti, ľavostranný nepríliš výrazný fluidopneumotorax bez preukázateľnej zlomeniny rebier, kontúziu obličiek, vyžadujúc s dobou liečenia 4 týždne.

Proti uzneseniu vyšetrovateľa podal J. Š. sťažnosť.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry v Prievidzi podľa § 148 ods. 1 písm. b) Tr. por. (účinného v tom čase) sťažnosť poškodeného zamietla ako podanú neoprávnenou osobou. Súčasne však podanie považovala za podnet na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia vyšetrovateľa. Tento podnet ako neopodstatnený

odložila, o čom podateľ a podnetu písomne vyrozumela 5. októbra 1999 pod sp. zn. Pn 944/99 (kópia vyrozumenia v prílohe).

J. Š. sa podaním z 18. októbra 1999 obrátil na Generálnu prokuratúru SR s požiadaním o preskúmanie zákonnosti vybavenia jeho prvého podnetu prokurátorkou okresnej prokuratúry. Tento opakovaný podnet, ktorého kópiu J. Š. predložil Vášmu súdu, prokurátor generálnej prokuratúry postúpil z dôvodov príslušnosti na vybavenie Krajskej prokuratúre v Trenčíne. O tomto postúpení písomne vyrozumel podateľ a opakovaného podnetu. Kópiu vyrozumenia Vám v prílohe predkladám.

Prokurátorka Krajskej prokuratúry v Trenčíne na základe preskúmania spisu Krajského úradu vyšetrovania PZ v Žiline sp. zn. KÚV: K 28/10-99 a spisu Okresnej prokuratúry v Prievidzi sp. zn. Pn 944/99 (pôvodne vedené pod sp. zn. Pn 2245/98) dospela k zhodnému záveru ako bol vyslovený vo vybavení prvého podnetu. Opakovaný podnet preto tiež odložila písomným vyrozmúnením z 26. novembra 1999 sp. zn. 1 KPr 23/99. Vec bola pôvodne vedená pod sp. zn. 1 Kn 2001/99. Po rozhodnutí o jej uložení bola obdobne ako na okresnej prokuratúre prevedená z registra Kn do registra KPr. Kópiu vyrozumenia tiež predkladám.

J. Š. opäť zaslal na generálnu prokuratúru podanie z 3. januára 2000, ktoré Vám v kópii predložil. Toto podanie, ktoré prokurátor generálnej prokuratúry obdržal 13. januára 2000 tiež postúpil z dôvodu príslušnosti Krajskej prokuratúre v Trenčíne ako ďalší, v poradí tretí podnet v tej istej veci. O tomto postúpení tiež podateľ a podnetu písomne vyrozumel s tým, že krajská prokuratúra zväži ďalší postup. Nadviazal tak na poučenie podľa § 30 ods. 3 zák. č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ktoré obsahovalo písomné vyrozumenie podateľ a o vybavení jeho opakovaného, v poradí druhého podnetu.»

Na generálnej prokuratúre bola sťažnosť sťažovateľ a vybavovaná aj pod sp. zn. IV Pz 568/99, ktorá súvisí s trestnou vecou lúpeže v Bani Handlová, pre ktorú bol

sťažovateľ trestne stíhaný a ktorá bola u vyšetrovateľa vedená pod sp. zn. KÚV 76/10-98 a na KP Trenčín pod sp. zn. Kv 48/98.

«Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trenčíne dospel k záveru, že ďalší opakovaný, v poradí tretí podnet J. Š. v tej istej veci neobsahuje nové skutočnosti a oznámil jeho podateľovi, že tento podnet už vybavovať nebude. Kópiu tohto písomného vyrozumenia Vám tiež v prílohe predkladám.

J. Š. sa obrátil na generálneho prokurátora ďalším podaním z 24. januára 2000, v ktorom namietal v podstate opäť rozhodnutie vyšetrovateľa o odložení veci a postup pri vybavovaní jeho podnetov. V ďalšom podaní z 28. januára 2000 sa obrátil priamo na prokurátora generálnej prokuratúry, ktorý ho vyrozumieval o postúpení podnetov. Domáhal sa v ňom, aby jeho podania, adresované generálnemu prokurátorovi, boli jemu odstúpené „na priame vybavenie“.

Na tieto podania reagoval prokurátor generálnej prokuratúry 2. februára 2000. Informoval pisateľa, že všetky jeho podania, adresované generálnemu prokurátorovi, boli skutočne doručené do jeho rúk a generálny prokurátor po oboznámení sa s nimi poveril jeho vybavením týchto podaní. Súčasne J. Š. oznámil, že preskúma postup pri vybavovaní jeho opakovaného podnetu Krajskou prokuratúrou v Trenčíne.

O výsledku preskúmania bol J. Š. vyrozumený 21. februára 2000 so záverom, že postup prokuratorky krajskej prokuratúry zodpovedal príslušným ustanoveniam zákona č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov. Poukázal pritom na bezvýznamné formálne pochybenie - nepresné uvedenie ustanovenia zákona vo vyrozumení a vybavení opakovaného podnetu. Spomínané podania J. Š. a vyrozumenia generálnej prokuratúry Vám tiež v kópiách predkladám.

Podanie J. Š. z 15. novembra 1999 bolo aj podľa jeho označenia podateľom, aj podľa jeho obsahu, posúdené ako ďalší, v poradí tretí opakovaný podnet v inej veci, vedenej na Generálnej prokuratúre SR pod sp. zn. IV Pz 568/99. Vzhľadom na to, že

tento ďalší opakovaný podnet v tej istej veci neobsahoval nové skutočnosti, vzhľadom na ustanovenie § 30 ods. 3 zák. č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, nebol už vybavovaný. Poukázanie podateľ'a podnetu na uloženú vec, ktorej sa týka toto vyjadrenie, bolo obsiahnuté aj v prvom a opakovanom podnete vo veci vedenej pod sp. zn. IV Pz 568/99 (predtým IV Pz 505/99). V písomnom vyrozumení o odložení opakovaného podnetu, ktoré má Váš súd k dispozícii, bolo na túto námietku už reagované.

Vo veci vedenej na Krajskom úrade vyšetrovania PZ v Žiline pod sp. zn. KÚV 28/10-99, na Okresnej prokuratúre v Prievidzi pod sp. zn. Pr 944/99 (pôvodne Pn 2245/98) a na Krajskej prokuratúre v Trenčíne pod sp. zn. 1 KPr 23/99 (pôvodne 1 Kn 2001/99) poškodený J. Š. teda využil v celom rozsahu opravné prostriedky podľa Trestného poriadku i podľa zák. č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov. Prokuratúra na ne reagovala v súlade s príslušnými ustanoveniami týchto zákonov.

Na vybavenie prvého podnetu J. Š. bol príslušný prokurátor okresnej prokuratúry. Na vybavenie opakovaného a ďalšieho, v poradí tretieho podnetu bol príslušný prokurátor krajskej prokuratúry. Po ich vybavení prokurátor generálnej prokuratúry preskúmal len dodržanie postupu podľa Zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetov. V merite vec nepreskúmaval, lebo vybavenie opakovaných podnetov patrilo do kompetencie krajskej prokuratúry. J. Š. sa po poslednom vyrozumení z 21. februára 2000 už na generálnu prokuratúru neobrátil.»

Generálna prokuratúra doplnila svoje vyjadrenie listami z 31. augusta 2001, 11. decembra 2001 a 9. januára 2002.

Vo veci bol zabezpečený spis KÚV PZ Žilina sp. zn. KÚV 28/10-99 a 11. októbra 2001 bolo vykonané verejné zasadnutie senátu, ktoré však bolo odročené pre námietku zaujatosti člena senátu.

Uznesením I. senátu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 70/01 z 31. októbra 2001 bolo vyhlásenie sťažovateľa o zaujatosti sudcu spravodajcu odmietnuté.

Dňa 17. januára 2002 na verejnom zasadnutí senátu zástupca sťažovateľa doplnil svoju argumentáciu k účasti v konaní s tým, že prokuratúra podľa jeho názoru porušila svojimi opatreniami ako dozorujúci orgán nad zákonnosťou trestného konania svoje povinnosti.

Zástupca generálnej prokuratúry uviedol, že práva podľa čl. 46 ústavy sa možno domáhať len v medziach vykonávacích zákonov, pretože podlieha režimu čl. 51 ústavy, a že je potrebné vykladať ho aj v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy. Podľa jeho názoru z návrhu nevyplýva dôkaz konkrétneho nezákonného postupu či už podľa Trestného poriadku alebo zákona o prokuratúre. Samotné odloženie podnetu nepovažuje zástupca prokuratúry za porušenie zákona.

Právny zástupca sťažovateľa uviedol, že prokuratúra ako dozorujúci orgán je povinná všetky úkony orgánov činných v trestnom konaní preskúmať a zistiť, či tieto sú v súlade s predpismi trestného práva. Podľa jeho názoru všetky úkony vykonané neboli a prokurátor napriek tomu nevyužil oprávnenie zrušiť nezákonné uznesenie ani dať pokyny na ďalšie konanie.

Zástupca prokuratúry upozornil na stav trestného zákonodarstva v čase rozhodovania v citovanej veci, ktorý podľa ustanovenia § 159 ods. 4 Trestného poriadku umožňoval, že ak sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce začať trestné stíhanie voči konkrétnej osobe, aby vyšetrovateľ alebo policajný orgán vec uložil. Uviedol, že vyšetrovateľ KÚV PZ Žilina nezadovážil ani dôkazy, kto bol veliteľom akcie v dňoch 15. a 16. decembra 1998, čo by umožnilo individualizovanie možných páchatelov trestnej činnosti.

Bol vypočutý svedok Š. Ž., ktorý uviedol, že so sťažovateľom sa stretol 15. decembra 1998 na polícii po predvedení. Trikrát videl sťažovateľa na polícii, aj

proti nemu bolo použité násilie, čo neskôr oznámil prostredníctvom svojho právnik na Inšpekcii MV SR. Počul, ako sťažovateľ kričal, keď ho bili, ale k tejto skutočnosti nebol vo veci oznámenia sťažovateľa vypočúvaný.

Právny zástupca sťažovateľa v záverečnej reči uviedol, že navrhuje, aby po vykonaní dokazovania ústavný súd nálezom vyslovil, že prokuratúra Slovenskej republiky v konaní vedenom na KÚV PZ Žilina pod sp. zn. KÚV 28/10-99 porušila ústavné práva sťažovateľa, ktoré sú uvedené v čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, a to tým, že uvedená vec, v ktorej sťažovateľ vystupoval ako poškodený, nebola dostatočne vyšetrená, pričom generálna prokuratúra po tom, ako jej bol doručený podnet sťažovateľa, nevyužila právo v zmysle zákona o prokuratúre opatrením zrušiť predchádzajúce nezákonné rozhodnutie prokuratúry nižšieho stupňa, ktorá nevyužila všetky dostupné zákonné možnosti, ktoré mohli viesť k odhaleniu a k individualizácii páchatel'a trestnej činnosti, trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa a trestného činu ťažkého ublíženia na zdraví.

Zástupca prokuratúry v záverečnej reči uviedol, že pokynom z 23. novembra 2001 bolo uložené začať trestné stíhanie v prejednávanej veci.

Vo vzťahu k prokuratúre by mohlo dôjsť len k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo išlo len o preverovanie, ktoré má iný zákonný postup. Aj napriek tomu zo strany prokuratúry nedošlo k porušeniu čl. 46 ústavy v spojení s ďalším citovaným článkom, tak ako bolo uvedené, pretože prokuratúra vykonávala chronologický dozor, dozorovala preverovanie, vyhovovala všetkým podaniam, avšak preverovaním neboli zistené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali viesť konanie proti určitej osobe.

Generálny prokurátor v súvislosti s vybavovaním podnetu sťažovateľa v tejto časti preverovania nemal povinnosť konať podľa platného zákona o prokuratúre.

Na verejnom zasadnutí senátu 25. apríla 2003 za účasti zástupkyne generálnej prokuratúry (právny zástupca sťažovateľa sa písomne ospravedlnil a sťažovateľ

ústavnému súdu oznámil, že sa nebude osobne zúčastňovať na pojednávaniach) bol oboznámený doterajší priebeh konania, ako aj obsah vyšetrovacieho spisu KÚV PZ Žilina sp. zn. KÚV 28/10-99.

Zástupkyňa generálnej prokuratúry zopakovala svoje predchádzajúce písomné a ústne vyjadrenie a uviedla, že došlo k zmene právnej úpravy, ktorá zrušila preverovanie, ktoré aj v danom prípade znamenalo neúmerné predlžovanie konania. Podľa jej názoru ani dnešný stav neumožňuje vzniknúť obvinenie konkrétnemu páchatel'ovi pre rozpory vo výpovediach. Vyšetrovanie sťažuje množstvo ľudí, ktorí boli prítomní pri výsluchoch sťažovateľa. Dokazovanie je preto náročné a neumožňuje v súčasnosti vzniknúť obvinenie konkrétnej osobe. Zodpovednosť za to, že doposiaľ nie je zistený páchatel', nesú sami vypočúvaní, ktorí nepopisujú pravdivo skutkový stav v snahe vyhnúť sa trestnej zodpovednosti. Na otázku člena senátu, kto má povinnosť chrániť práva občana v trestnom konaní, zástupkyňa generálnej prokuratúry uviedla, že týmto orgánom je prokuratúra, ale len za tých skutočností, že to umožňuje ústava a zákony. Žiadny prokurátor nemôže vzniknúť obvinenie, ak mu to Trestný poriadok neumožňuje.

Podľa zástupkyne generálnej prokuratúry je otázkou, či prokuratúra vykonala všetko v rámci zákonom zverených právomocí, čo podľa zákona a podľa oprávnení má vykonať na ochranu práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Podľa jej názoru nemožno prokuratúre vytknúť, že by vo veci nevykonávala aktívny dozor, aj keď nedošlo k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe. Nie je v kompetencii prokuratúry dosiahnuť ochranu práva sťažovateľa za cenu porušovania § 163 Trestného poriadku. Pokiaľ ide o skutočnosť, že došlo k začatiu trestného konania vo veci, došlo k nemu až po nadobudnutí účinnosti novely Trestného poriadku 1. novembra 2001. Prokuratúra využila všetky svoje oprávnenia, ktoré jej zákon dával od momentu podania oznámenia, ktoré smerovali k zisteniu páchatel'a a k vyvodu zodpovednosti voči páchatel'ovi. Zároveň navrhla sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť vo vzťahu k prokuratúre Slovenskej republiky.

III.

Zo spisu KÚV PZ Žilina sp. zn. KÚV 28/10-99 vedeného proti neznámemu páchatel'ovi vo veci poškodenia na zdraví s'ťažovateľa pre trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1a Trestného zákona a trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona ústavný súd zistil nasledovné skutočnosti.

Trestné oznámenie podala navrhovateľka E. Š. prostredníctvom svojho advokáta JUDr. P. B. 28. decembra 1998.

Uznesením Úradu vyšetrovania Policajného zboru v Bratislave sp. zn. VKE 342/VP-10-1999 z 29. marca 1999 bola vec prikázaná vyšetrovateľovi KÚV PZ Žilina po predchádzajúcej námietke zaujatosti KÚV PZ Trenčín. Poškodený s'ťažovateľ v tejto veci bol viackrát vypočutý, a to 21. decembra 1998 a 23. decembra 1998 (č. l. 7 - 12 spisu), kde uviedol okolnosti dotýkajúce sa použitia násilia proti jeho osobe.

V spise sa nachádzajú záznamy o predvedení obvineného s'ťažovateľa do väzby zo 16. decembra 1998 (č. l. 13 - 14), lekárska správa z 21. decembra 1998 a 23. decembra 1998 (č. l. 15 - 16), záznam o tom, že 22. decembra 1998 bol vypočutý ošetrojúci lekár, ktorý vykonal zdravotnú prehliadku s'ťažovateľa v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica (č. l. 17 - 18), lekárske správy a znalecké posudky č. 9/1999 z odboru súdneho lekárstva znalca prof. MUDr. N. zo 7. januára 1999 (č. l. 25 - 50) a fotodokumentácia zranení pri prijatí do výkonu väzby (č. l. 51 - 54). Z posudku vyplýva, že s'ťažovateľ utrpel viaceré zranenia rôznych lokalít jeho tela. Išlo o masívne pomliaždenie mäkkých tkanív podkožia navonok sa prejavujúce opuchom a rôzne poranenia s rozsiahlym či intenzívnym podkožným krvácaním.

Zranenia utrpel v dňoch 15. a 16. decembra 1998. Ďalej znalec zistil drobné porušenia celistvosti kožného krytu charakteru zväčša povrchových odrenín, bez

väčších kožných defektov, charakteru vyslovene otvorenej rany najmä v oblasti tväre, za pravou ušnicou, priečne uložený povrchový škrabanec kože bol na chrbte pod ľavým rebrovým oblúkom. Porušenie celistvosti kožného krytu typu povrchových odrenín bolo v oblasti oboch lopatiek, vpravo v podobe prerušovaných pruhovitých odrenín paralelného usporiadania. Menšia dvojkontúrová odrenina kože bola na ľavom kolene, ďalej v oblasti predkolenia vľavo, tu charakter lineárneho esovitého škrabanca. Celkom drobné odreniny kože boli lokalizované aj na chrbtovej ploche viacerých prstov oboch rúk. Znalec zistil krvné podliatiny nad nechtom a v nechtovom lôžku palca ľavej nohy, podliatinu v lôžku nechta 3. prsta pravej ruky, zlomeninu nosnej kosti strieškového typu röntgenologicky preukázanú, ľavostranný nepríliš výrazný fluidopneumotorax bez preukázateľnej zlomeniny rebier, klinicky aj röntgenologicky preukázaný. Znalec konštatoval kontúziu (pomliaždenie) obličiek, klinicky manifestované a laboratórne potvrdené pod obrazom prechodného akútneho zlyhania obličkových funkcií. Znalec ako rozhodujúce zranenia uviedol zranenia vnútorné, v danom prípade ľavostranný fluidopneumotorax a kontúziu obličiek s obrazom ich prechodného zlyhávania. Tieto zranenia si vynútili urgentnú hospitalizáciu s nasadením komplexných terapeutických režimov.

Dobu práceneschopnosti znalec ustálil na 4 až 6 týždňov, pričom pomliaždenie mäkkých tkanív by sa dostalo do normálneho stavu už do 14 dní. Posudzované zranenia, ktoré v dňoch 15. a 16. decembra 1998 sťažovateľ utrpel, boli z medicínskeho hľadiska bez akýchkoľvek pochybností extrémne bolestivé, nepochybne spôsobujúce problémy pri najbežnejších životných úkonoch. Sumárne znalec konštatuje, že život sťažovateľa v čase po utrpení opísaných zranení bol narušený závažným spôsobom. Na otázku, akým mechanizmom boli zistené zranenia spôsobené, znalec uviedol, že išlo o viacsmerné vonkajšie tupé mechanické násilie smerované na rôzne časti tela, pričom znalec opísal aj možné nástroje, použitím ktorých mohli byť poranenia spôsobené, s možnou intenzitou ich použitia. Pri posúdení objektívnych zistení, či tieto korešpondujú so zraneniami uvedenými sťažovateľom, znalec uviedol, že zo zistených a preukázaných lekárskeho nálezu a faktov možno vcelku dobre potvrdiť výpovede sťažovateľa, že ho hodili na zem,

kopali a bili obuškou. Niektoré údery, najmä použitím zbrane, znalec vylúčil z dôvodu, že by zanechali iné povrchové stopy.

Z hľadiska závažnosti zranení, ktoré sťažovateľ utrpel, za najvýznamnejšie znalec považoval pneumotorax a klinicky preukázanú kontúziu, pomliaždenie obličiek. Obe tieto poranenia sú poraneniami závažnými, pretože došlo k poškodeniu životne dôležitých orgánov, hoci aj poškodeniu prechodnému, upravenému po náležitej liečbe a hospitalizácii. Rovnako závažným je podľa znalca aj masívne pomliaždenie mäkkých tkanív na viacerých miestach tela sťažovateľa pre možnosť vzniku tukovej embólie z násilne porušeného podkožného tukového tkaniva. Ostatné zranenia znalec kvalifikoval ako ľahké až nevýznamné. Znalec uviedol, že popísané zranenia nezanechajú trvalé následky a zdravotný stav sťažovateľa sa plne vráti do medicínskeho normálu. Znalec ohodnotil zranenia na 135 bodov. V spise je pripojená fotodokumentácia zranení sťažovateľa (č. l. 51 - 54).

V spise sa nachádzajú materiály k zásahu pracovníkov OPAaV KR PZ Trenčín z 15. decembra 1998, 16. decembra 1998 a 22. decembra 1998 (č. l. 56 - 65), z ktorých vyplýva, že pri predvádzaní sťažovateľa zo strany predvádzajúcich pracovníkov boli použité donucovacie prostriedky (č. l. 61 - 63). Na č. l. 66 - 71 sa v spise nachádza zápisnica o podanom vysvetlení sťažovateľa spísaná v noci 16. decembra 1998 o 01.00 h, v ktorej sťažovateľ priznáva účasť na lúpeži v objektoch Bane Handlová. Na č. l. 72 - 73 sa nachádza kópia zápisnice o výsluchu na Okresnom súde v Prievidzi zo 16. decembra 1998, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo a odmietol vypovedať. Uviedol: „som unavený, bol som zbitý a z toho dôvodu k mojej trestnej činnosti, pre ktorú bol vydaný príkaz na zatknutie, nebudem vypovedať.“ Výsluch bol vykonaný za účasti obhajcu JUDr. P. Z. Na č. l. 74 - 77 sa nachádza príkaz na prijatie do väzby a uznesenie o vzatí sťažovateľa do väzby sp. zn. Tp 22/98 zo 16. decembra 1998.

Dňa 15. decembra 1998 o 20.30 h sa sťažovateľ podrobil odberu biologického materiálu, boli mu odobraté stopy z rúk a vzorky vlasov (č. l. 78 spisu). Zo zápisnice

o vydaní vecí z 15. decembra 1998 vyplýva, že sťažovateľovi boli odňaté rôzne veci, okrem iného aj kľúčik od pút, cestovný pas na meno P. S., výťahový spínač a iné (č. l. 79 - 80 spisu). Podľa zápisnice (č. l. 81 - 82) sťažovateľ vydal policajným orgánom zbrane a veci pochádzajúce z lúpeže v Bani Handlová 15. decembra 1998 o 23.30 h. Vyšetrovateľ uznesením (č. l. 83) zo 16. decembra 1998 vrátil zástupcom Bane Handlová dva kožené kufre a 6 213 100 Sk.

Zo záznamu o podanom vysvetlení svedka npor. Ľ. V. z 3. marca 1999 (č. l. 84 - 86) vyplýva, že sa zúčastnil pátracej akcie spolu s ďalším kolegom, pričom vykonávali kontrolu motorových vozidiel z Handlovej smerom na Žiar nad Hronom. Pri kontrole autobusu SAD Prievidza zadržali sťažovateľa 15. decembra 1998 o 10.43 h. Po vyvedení z autobusu mu nasadili putá a vykonali u neho bezpečnostnú prehliadku. Následne privolali pracovníkov OR PZ Prievidza, ktorí sťažovateľa odviezli, pričom mu nasadili vlastné putá. Sťažovateľ počas týchto úkonov rešpektoval všetky výzvy, správal sa slušne a okrem služobných pút neboli proti nemu použité donucovacie prostriedky. Neskôr sa bránil nastupovaniu do vozidla, kde ho príslušníci kriminálnej polície natlačili do auta. Sťažovateľ nemal v čase zadržania na tele viditeľné zranenia.

O okolnostiach zadržania sťažovateľa zhodne vypovedal 3. marca 1999 ďalší člen hliadky R. T. (č. l. 87 - 88), ktorý uviedol, že sťažovateľ sa okrem bránenia nastupovaniu do služobného motorového vozidla choval slušne. Okrem pút proti nemu neboli použité žiadne donucovacie prostriedky. Počas kontaktu so sťažovateľom na jeho viditeľných častiach tela nevidel žiadne zranenia.

M. G. 3. marca 1999 (č. l. 89 - 93) uviedol, že keď 15. decembra 1998 predvádzal sťažovateľa po jeho zadržaní, tento sa bránil „uhybnými manévrami“ nastúpeniu do vozidla, čím vlastne kládol aktívny odpor, preto použil donucovací prostriedok, a to dvakrát udrel päťou sťažovateľa pod brucho do oblasti slabín a raz ho kopol do zadnej časti stehna, nevedel uviesť, ktorou nohou sťažovateľa kopol. Jeho kolega Š. mal sťažovateľa kopnúť raz do zadnej časti stehna niektorej nohy. Na Obvodnom oddelení Policajného zboru v Handlovej (ďalej len „OO PZ Handlová“) začal byť sťažovateľ agresívny, rozčuľoval sa, kam ho vezú a čo s ním chcú. Počas jazdy začal kopat' do jeho sedadla, keďže bola veľká premávka, plne sa venoval

riadeniu motorového vozidla a nevedel uviesť, čo sa dialo na zadnom sedadle, či kolega Š. proti sťažovateľovi použil donucovacie prostriedky. Po tom, ako vystúpili z vozidla na dvore OO PZ Handlová, sťažovateľ urobil dva - tri zrýchlené kroky od vozidla, čo u nich vzbudilo dojem, že chce ujsť, preto mu odzadu podkopol ľavú nohu, v dôsledku čoho sťažovateľ spadol tvárou na zem. Na dvore sa sťažovateľ zaprel nohou do tyčky plota a prudkým pohybom sa od tyčky odrazil dozadu a vtedy ho pustili, v dôsledku čoho padol dozadu. O týchto zákrokoch 16. decembra 1998 spracoval hlásenie, ktoré predložil svojmu nadriadenému a ktoré bolo neskôr po predvedení sťažovateľa k lekárovi doplnené.

I. Š. 5. marca 1999 (č. l. 94 - 96) uviedol, že 15. decembra 1998 spolu s kolegom G. vykonával činnosť súvisiacu s lúpežným prepadnutím v Bani Handlová. Uviedol, že sťažovateľa, ktorý sa bránil nastupovaniu do motorového vozidla, vtláčili nasilu. Poprel, že by použili kopy, z donucovacích prostriedkov použil G. jeden až dva údery do chrbta. V aute bol sťažovateľ kľudný a nič sa nestalo. Na dvore OO PZ Handlová sa sťažovateľ rozbehol, preto ho zložili na zem spolu s G. tak, že G. mu podkopol nohy a sťažovateľ spadol. Na dvore sa pri predvádzaní zaprel nohou do stĺpika, a tak opäť použili hmaty a chvaty. Predvádzanie ukončil G. sám, pretože on išiel na ohliadku odcudzeného auta. Sťažovateľa previezli toho istého dňa okolo 17.00 h do Prievidze, kde s ním potom už v kontakte nebol. Pri použití donucovacích prostriedkov z jeho strany a G. na tele sťažovateľa žiadne zranenia nevidel.

J. H. 5. marca 1999 (č. l. 97 - 100) uviedol, že keďže sťažovateľa poznal z minulosti a vedel, že má sklony k úteku, tak svojim kolegom na OO PZ Handlová povedal, aby v prípade potreby proti nemu použili donucovacie prostriedky, aby bolo zabezpečené riadne predvedenie. Pri eskorte z Handlovej za prítomnosti príslušníkov OPAAV KR PZ Trenčín došlo na schodisku minimálne k jednému pádu sťažovateľa aj jedného príslušníka tohto útvaru. Dôvod pádu nevedel uviesť, ale asi sa pošmykli. Na schodisku došlo aj k narazeniu sťažovateľa na stenu, ale dôvod tiež nevedel uviesť. Pri výsluchu na OR PZ Prievidza sťažovateľ viackrát vstal, že tu nemá čo robiť, a pokúsil sa odísť, pričom boli proti nemu použité donucovacie prostriedky, a to hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany, o ktorých spracoval hlásenie. Použité donucovacie prostriedky charakterizoval ako údery päťou do ramien, na kolená a tiež nejaké kopy

do oblasti slabín. Použitie uvádzaných donucovacích prostriedkov určite spôsobilo sťažovateľovi nejaké zranenia, najmä na zadnej časti tela a tiež aj na stehnách. Pri „naťahovaní“ so sťažovateľom pomohli aj príslušníci OPAAV KR PZ Trenčín, a to použitím chvatov a hmatov. Po tomto sa už výsluchu nezúčastňoval, lebo videl, že sťažovateľ bol na neho alergický. V hlásení uviedol, že donucovacie prostriedky boli použité o 15.20 h, čo nezodpovedá dobe predvedenia sťažovateľa do Prievidze. Išlo asi o čas 16.20 h. Nebolo mu známe ďalšie použitie donucovacích prostriedkov.

M. H. 3. marca 1999 (č. l. 101 - 102) vypovedal, že na OO PZ Handlová nezaznamenal žiadne použitie donucovacích prostriedkov, pretože sťažovateľ sa správal kľudne.

Z podaných vysvetlení M. M. z 5. marca 1999 a J. V. z 3. marca 1999 (č. l. 103 - 106), ktorí sa ako vodič a cestujúci autobusu zúčastnili zadržania sťažovateľa, vyplýva, že sa nebránil predvádzaniu a správaniu predvádzaného, ako aj policajtov bolo slušné.

P. Š. a J. Č. 20. apríla 1999 (č. l. 107 - 110) vypovedali, že sa zúčastnili len pri odovzdávaní vecí z lúpeže. Ako vyšetrovatelia do priameho kontaktu so sťažovateľom neprišli.

I. Š. 23. apríla 1999 (č. l. 111 - 112) vypovedal, že sa zúčastnil na úkonoch ako vyšetrovateľ, pričom za jeho účasti nedošlo k použitiu násilia voči sťažovateľovi, ktorého pozná ako osobu, ktorá využije nepozornosť a vždy sa snaží utiecť. V roku 1998 ušiel počas domovej prehliadky.

J. Š. 23. apríla 1999 (č. l. 113 - 114) uviedol, že vypočúval sťažovateľa spolu s P. Ch. bez použitia násilia. Sťažovateľ má bohaté skúsenosti s políciou a často utekal z rôznych úkonov.

J. Č. 23. apríla 1999 (č. l. 115 - 116) vypovedal, že sa zúčastnil ako vyšetrovateľ pri vydávaní vecí. V jeho prítomnosti nebol na sťažovateľa vyvíjaný žiaden fyzický ani psychický nátlak. Úkon sa vykonával okolo 23.20 h, sťažovateľ vyzeral unavený, ale žiadne zranenia na ňom vidno nebolo.

I. V. 23. apríla 1999 (č. l. 117 - 118) uviedol, že sťažovateľ sa 16. decembra 1998 dožadoval predvedenia k lekárovi, kam ho spolu s J. K. odviedli. Z ich strany na

neho nátlak nebol vykonaný, a to ani počas eskorty do ústavu na výkon väzby. Na sťažovateľovi nebolo vidieť použitie násilia, skôr vyzeral unavený a nevyspatý.

Podobne vypovedal aj J. G. 23. apríla 1999 (č. 1. 119 - 120), P. Ch. 23. apríla 1999 (č. 1. 121 - 122), L. K. 23. apríla 1999 (č. 1. 123 - 124), J. K. 23. apríla 1999 (č. 1. 125 - 126), M. S. 27. apríla 1999 (č. 1. 127), J. R. 27. apríla 1999 (č. 1. 128), M. S. 27. apríla 1999 (č. 1. 129 - 130), J. U. 27. apríla 1999 (131 - 132), M. L. 27. apríla 1999 (č. 1. 133 - 134), P. K. 27. apríla 1999 (č. 1. 135), I. Z. 27. apríla 1999 (č. 1. 136), R. P. 27. apríla 1999 (č. 1. 137), P. F. 27. apríla 1999 (č. 1. 138), O. K. 27. apríla 1999 (č. 1. 139 - 140), E. P. 27. apríla 1999 (č. 1. 141) a J. G. 27. apríla 1999 (č. 1. 142).

Sťažovateľ v podanom vysvetlení z 3. mája 1999 (č. 1. 143 - 144) uviedol, že pri nastupovaní do auta voči nemu neboli použité donucovacie prostriedky. Pri predvádzaní na OO PZ Handlová nespadol ani nemal šancu utiecť, lebo mal na rukách putá. Vie o tom, že narazil do steny, ale tak, že mu „kukláči“ udierali hlavu o každý roh, keď ho viedli do auta. Pokiaľ ho bili, boli to „kukláči“ a dvaja z kriminálky, pričom si zapamätal meno T., ktoré použil vyšetrovateľ. Mal prelepenú pásku na očiach. Nevie, či ho na zemi nebili aj ďalší z „operatívcov“. Nevedel uviesť, kto ho bil a koľkokrát. Poprel, že by spadol na schodoch. Nevie presne povedať, kto a koľkokrát ho udrel. Išlo o nespočetné množstvo kopancov a úderov aj inými predmetmi, ktorými ho policajti bili. Úder do nosa podľa jeho názoru bol pažbou pušky. Podľa sťažovateľa ho bil „kukláč“, ktorý sedel vo vozidle vpredu vedľa vodiča. Liali mu do úst alkohol, asi slivovicu. Cítil, že mu z oboch strán rozťahovali nohy a zasadili mu úder na genitálie. Išlo asi o 3 až 5 úderov dost' silnej intenzity. Stratil pojem o čase, vie, že mu dali podpisovať nejaké doklady, nevie však, či išlo o čisté papiere alebo popísané.

Na č. 1. 146 spisu sa nachádza úradný záznam zo 4. mája 1999, že 3. mája 1999 vyšetrovateľ sťažovateľa informoval o priebehu preverovania.

Na č. 1. 147 - 149 sa nachádza uznesenie z 28. mája 1999 o uložení veci podľa § 159 ods. 4 Trestného poriadku, pretože sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce začať trestné stíhanie.

Podľa uznesenia z 28. júna 1999 (č. 1. 150) prokurátorka OP Prievidza podľa § 174 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku zrušila uznesenie o uložení veci ako nezákonné.

Na č. 1. 151 sa nachádza sťažnosť z 2. júna 1999, na základe ktorej prokurátorka rozhodla.

Podľa uznesenia z 28. júna 1999 (č. 1. 152) prokurátorka zamietla podľa § 148 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sťažnosť poškodeného sťažovateľa ako podanú neoprávnenou osobou.

Na č. 1. 153 a č. 1. 155 sa nachádza pokyn prokurátorky z 28. júna 1999 a zo 16. júla 1999 na ďalšie preverovanie veci.

Sťažovateľ bol opätovne vypočutý 27. júla 1999 (č. 1. 158 - 159) a bol mu predložený fotoalbum na rekogníciu osôb, ktoré mali proti nemu použiť fyzické násilie. Sťažovateľ poznal niektorých mužov na fotografiách ako príslušníkov polície, ale uviedol, že tieto osoby nepoužili proti nemu fyzické násilie ani mučenie. Opätovne tvrdil, že násilie proti nemu použili osoby označené ako „kukláči“. Po niekoľkých hodinách bitia si ho dal predviesť taktiež pplk. M. Bitie riadil npor. H., ale v dvoch prípadoch mal toto tmiť. Npor. H. ani kpt. Š. a pplk. M. sami osobne proti nemu násilie nepoužili, iba dávali podnety na ďalšie bitie a mučenie. Uviedol, že znalecký posudok z odboru zdravotníctva je nepresný v tom, že neuvádza trvalé následky vo forme zlomeniny nosa. Žiadal, aby mu boli predložené farebné fotografie prievidzských kriminalistov a zvlášť fotografia J. T.

Na č. 1. 160 - 164 sa nachádza fotoalbum príslušníkov kriminálneho odboru z Prievidze.

Npor. J. H. 27. júla 1999 (č. 1. 165 - 166) uviedol, že nebol organizátorom bitia poškodeného.

Npor. I. Š. 13. augusta 1999 (č. 1. 167 - 168) uviedol, že dvakrát eskortoval sťažovateľa. Počas eskorty boli použité donucovacie prostriedky, o čom bol spísaný záznam.

M. M. 13. augusta 1999 (č. 1. 169 - 170) uviedol, že neorganizoval žiadne bitie sťažovateľa. Osobne ho pozná ako osobu, ktorá sústavne pácha trestnú činnosť.

J. T. 13. augusta 1999 (č. 1. 171 - 172) uviedol, že v čase zadržania sťažovateľa bol v Handlovej a Novákoch, kde vykonával iné úkony. So sťažovateľom neprišiel do kontaktu, preto proti nemu nepoužil žiadne donucovacie prostriedky.

I. Š. 27. júla 1999 (č. l. 173 - 174) uviedol, že nedával žiadny pokyn na to, aby „kukláči“ umiestnili sťažovateľa v zadnej časti oddelenia. Neobjasnil, kto mal veliť zákroku, z dôvodu, že je z inej organizačnej zložky polície.

Uznesením vyšetrovateľa z 19. augusta 1999 (č. l. 175 -178) bolo podľa § 159 ods. 4 Trestného poriadku trestné stíhanie uložené. Toto uznesenie bolo doručené OP Prievidza 24. augusta 1999. Medzi doručenkami sa nachádza doručenka o tom, že uznesenie bolo doručené aj oznamovateľke.

Dňa 21. januára 2002 prokurátorka OP Prievidza vydala pokyn na začatie trestného stíhania za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona a trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Pokyn bol KÚV PZ Žilina doručený 1. februára 2002. Uznesením z 24. januára 2002 bolo podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre skutok, ktorého sa mali dopustiť nezistení príslušníci OPAAV KR PZ Trenčín a OR PZ Prievidza tak, že po zadržaní poškodeného sťažovateľa a po jeho predvedení na OO PZ Handlová a následne na OR PZ Prievidza, odbor kriminálnej polície, kde bol vypočúvaný, fyzicky ho napádali tak, že mu najskôr prelepili ústa a oči lepiacou páskou, cez hlavu mu prehodili bundu, ktorú mal na sebe, a počas prevozu v služobnom motorovom vozidle ho udierali päťami po hlave, v bitke pokračovali i na OR PZ Prievidza, hlavu mu tlačili do nádoby s vodou, hodili ho na podlahu, kde do neho kopali po celom tele, pažbou od pištole ho bili po kolenách a holenných kostiach a udierali ho služobným obuškom, čím mu spôsobili zranenia - masívne pomliaždenie mäkkých tkanív podkožia, drobné porušenia celistvosti kožného krytu, krvné podliatiny pod nechtom palca ľavej nohy, zlomeninu nosnej časti, ľavostranný nepríliš výrazný pneumofluidothorax bez preukázateľnej zlomeniny rebier, kontúziu obličiek, ktorá si vyžiadala liečenie v trvaní 4 týždňov. Uznesenie bolo doručené 30. januára 2002 OP Prievidza (doručenka). Oznamovateľke doručené nebolo.

Dňa 7. marca 2002 bol vypočutý poškodený sťažovateľ, ktorý uviedol popis celého zákroku ako v predchádzajúcich výpovediach. Uviedol, že vyšetrovateľ Š., riaditeľ M. a príslušník kriminálnej služby H. sa pri jeho výsluchu a týraní striedali, vždy niektorého z nich videl alebo počul. Nespomína si, že bol predvedený pred sudcu. Uviedol, že pri bití sa zúčastnili aj pracovníci kriminálnej služby T. a T., pričom T. ho bil služobným obuškom po hlave a krku, po rukách a hánkach, udieral ho asi 10-krát. Pracovník kriminálnej polície T. ho bil obuškom po celom tele minimálne 10-krát. T. ho bil i po tom, ako ho sudca vzal do väzby, na polícii na záchode alebo umyvárni pristúpil k nemu T. a bil ho päťami do tváre. Na otázku vyšetrovateľa uviedol, že nevie, prečo ho bili, nevie uviesť ani časové údaje, kto, koľko, ako dlho ho bil, kam ich údery smerovali, pretože na bitke sa podieľali viacerí. Teda nevie uviesť, kto ho konkrétne koľkokrát udrel. Zlomeninu nosa mu spôsobil „kukláč“ sediaci na prednom sedadle. Pokyny na útoky na jeho osobu dali M., H. i vyšetrovateľ Š. Na otázku vyšetrovateľa popísal zranenia, ktoré utrpel, a pripojil sa ku trestnému konaniu ako poškodená osoba.

Dňa 21. marca 2002 bol vypočutý M. G., ktorý uviedol, že 15. decembra 1998 prevzal od hliadky polície v zložení V. a T. zadržaného sťažovateľa, ktorý mal ruky spútané za chrbtom služobnými putami. Čas prevzatia určil na dopoludnie a popísal odev zadržaného. Policajt V. im oznámil, že sa zadržaný snažil ukryť za sedadlami autobusu a tváril sa prekvapene, keď bol zadržaný. Uviedol, že si nepamätá, za akých okolností nastupoval zadržaný do služobného auta, ktorým ho odviezli na OO PZ Handlová. Pri vystupovaní z neho sa zadržaný začal správať arogantne, aké výrazy používal, pre odstup času uviesť nevie. Na dvore bol ľad a zadržaný padol buď úmyselne, alebo sa šmykol. On sám mal problém udržať sa na nohách. Na dvore ho nebili a nepoužili voči nemu žiadne miernejšie prostriedky, iba ho viedli za ruky a tlačili do budovy. Vtedy prišli aj policajti z OO PZ Handlová a zadržaný šiel po schodoch dobrovoľne. Po predvedení na oddelenie vykonali bezpečnostnú prehliadku a zadržaný vybral všetky predmety na stôl, pričom si pamätá, že medzi bežnými vecami mal u seba predmet, ktorý výtáhári používajú na otváranie dverí výtahu. Následne začali s výsluchom zadržaného. Na otázku, na čo mu slúži predmet na

otváranie výťahu, uviedol, že ho má len tak. Pri výsluchu bol prítomný aj I. Š. Či z výsluchu vykonali záznam, uviesť nevie. Počas výsluchu bol zadržaný stále spútaný, do miestnosti viackrát nazrel policajt H., v ktorého kancelárii sa výsluch odohrával. On sám voči zadržanému nepoužil bitku ani iné násilie. Nepamätá si, na čí pokyn zadržaného eskortovali do Prievidze za účasti policajtov z OPAAV. On sám nevidel, že by niektorí z policajtov OPAAV pri preberaní sťažovateľa použili násilie, keďže bol na chodbe, počul tam len hrmot stoličky, celé predvedenie do auta bolo veľmi rýchle, trvalo pár sekúnd a zúčastnilo sa ho množstvo ľudí. Nepamätá si, či eskortovaný mal pri prevoze niečo na hlave. Po príchode do Prievidze dostal pokyn od H., aby sa spolu so Š. vrátili do Handlovej za účelom ďalšieho šetrenia vo veci. Na otázku vyšetrovateľa uviedol, že ak sa v spise nachádza záznam o použití chvatov a hmatov, tak tieto boli ním a jeho kolegom Š. použité pri predvádzaní na OO PZ Handlová, predvádzanému však nespôsobili zranenia. Pri preberaní zadržaného mu mohli hroziť použitím zbrane, keďže na mieste bolo dosť osôb, je možné, že túto hrozbu verbálne použili. Pokiaľ je v zázname o použití prostriedkov uvedené, že zadržaný bol predvedený na lekárske ošetrenie, boli nadriadenými inštruovaní, aby v kolonke, či bola osoba lekársky ošetrená, uviedli, že bola na ošetrení. Pri tomto ošetrení nebol prítomný a ani jeho kolega Š.. Pokyn mu dal H., on sa lekárskej prehliadky nezúčastnil. Je si vedomý, že je povinný o predvedení zadržaného spísať záznam, materiály odovzdávali nadriadeným, ktorí kompletizovali spis. Ak sa takýto materiál v spise nenachádza, nie je to jeho vinou. Na otázku vyšetrovateľa, že v pôvodnej výpovedi uvádzal aj použitie chvatov a kopov, uviedol, že už si na vec bližšie nespomína, ale ak tak konal, išlo o spacifickovanie predvádzaného. Presný počet úderov ani kopov uviesť nevedel, išlo o tzv. navádzacie a smerovali do mäkkých častí tela bez následkov na zdraví predvádzaného.

Svedok J. T. 25. apríla 2002 uviedol, že 15. decembra 1998 sa zúčastnil ako pracovník kriminálnej polície na vyťažovaní osôb z ozbrojenej lúpeže v Bani Handlová. Išlo o osoby menom K. M. a Z. H. Tieto úkony vykonával do 20.00 až 21.00 h. Následne mu bol daný rozkaz, aby sa zúčastnil vyťažovania občanov v Handlovej a aby sa vrátil okolo 24.00 h. Keď sa vrátil z týchto úkonov, bolo mu povedané, že Š. sa priznal k lúpeži a označil, kde sa nachádzajú veci z tejto činnosti.

Keď vošiel do kancelárie, na zemi ležal muž, ktorý mal rozťahnuté nohy, ruky nad hlavou, tvárou dole k zemi. On sa ho pýtal, ktorý to je činžiak a vchod. Muž mu povedal, že druhý činžiak a druhý vchod. Mužovi do tváre nevidel, ten bol oblečený, odev mal suchý. Poprel, že by použil voči zadržanému násilie.

Svedok M. M. 25. apríla 2002 vypovedal, že ako krajský riaditeľ na požiadanie OR PZ Prievidza vydal pokyn na nasadenie pracovníkov OPAAV, osobne sa na akcii nezúčastnil. Na tvrdenie poškodeného, že ho 16. decembra 1998 dali predviesť do kancelárie, kde s ním poškodený odmietol komunikovať, uviedol, že on sa osobne akcie nezúčastnil. Túto riadili príslušní funkcionári OR PZ Prievidza.

Svedok Š. T. 25. apríla 2002 uviedol, že do konca novembra 1999 pracoval ako vedúci majetkovej trestnej činnosti na OR PZ Prievidza, potom odišiel do civilu. Nespomína si, že by osobne poznal sťažovateľa. Koordinoval iné odborné činnosti, uvedená vec patrila pod násilnú trestnú činnosť a úkony v tejto veci riadil J. H. Na pracovisku videl aj iných policajtov, nevedel, z ktorých oddelení boli. On osobne sa na žiadnych výsluchoch nezúčastnil ani nikoho fyzicky nenapádal. Na tvrdenie poškodeného, že on osobne mal biť poškodeného obuškom, uviedol, že takýto obušok ani nemal pridelený, lebo ako funkcionár ho k svojej práci nepotreboval. Nevie ani o tom, že by poškodeného bili iní policajti.

Svedok I. Š. 25. apríla 2002 uviedol, že od roku 1991 do roku 1999 pracoval ako vyšetrovateľ, mal pridelenú vec lúpeže v Bani Handlová, a to vo forme konzultanta pracovníkov kriminálnej polície, aby vykonané úkony boli platné a procesné. Na zadržaného sťažovateľa bol vydaný príkaz na zatknutie v inej veci, a to sp. zn. OUV 89/98. V tejto veci videl v uvedený deň sťažovateľa dvakrát a pripravil podklady na rozhodnutie vo veci zatýkacieho rozkazu. Okolo 17.00 h spísal záznam o zadržaní a prevzatí sťažovateľa. Bol aj na mieste, kde tento ukázal uložené odcudzené veci. K otázke zadržania uviedol, že dal súhlas pracovníkom kriminálnej polície na vyťažovanie zadržaného 15. decembra 1998 od 11.00 do 17.00 h. Nevidel však použitie násilia ani žiadne zranenia poškodeného sťažovateľa.

Svedok L. V. 22. mája 2002 uviedol, za akých okolností došlo k zadržaniu sťažovateľa. Pri nastupovaní do motorového vozidla videl, ako sa tento bránil

nastupovaniu. Š. a G. ho cez dvere vtlačili do auta. O zraneniach poškodeného nepočul.

Svedok R. T. 22. mája 2002 o zadržaní sťažovateľa 15. decembra 1998 uviedol zhodne ako Ľ. V., že okrem pút nepoužili voči poškodenému žiadne donucovacie prostriedky a o zraneniach poškodeného tiež nič nepočul.

Svedok J. H. 22. mája 2002 uviedol, že ako vedúci oddelenia kriminálnej polície v čase vyšetovania lúpeže v Bani Handlová bol poverený aj riadením kriminálnej polície pri okresnom riaditeľstve. Z tejto funkcie mu vyplynula úloha riadiť bezpečnostnú akciu, pričom požiadal o vyhlásenie mimoriadnych opatrení a k tomu príslušnú techniku a nasadenie pracovníkov OPAAV KR PZ Trenčín a uzavretie celého mesta. Pri tejto akcii bol zadržaný sťažovateľ, na ktorého bolo vyhlásené celoštátne pátranie v inej trestnej veci. Svoj postup hodnotí ako súladný so zákonom a zranenia, ktoré boli zistené u sťažovateľa, si spôsobil tento sám a neboli spôsobené príslušníkmi polície. Na otázku vyšetrovateľa uviedol, že ak niektorí policajti použili miernejšie donucovacie prostriedky, bolo to dokumentované úradnou formou. Na otázku, z akých dôvodov vyplnil hlásenie na č. 1. 65 o použití donucovacích prostriedkov, uviedol, že ich použil za naplnenia zákonných podmienok. Toto platí aj o použití donucovacích prostriedkov inými policajtmi. On ako riadiaci orgán nedal pokyn na nezákonný postup. Nevedel ani vysvetliť, prečo po rozhodnutí sudcu o 8.30 h bol sťažovateľ dodaný do väzby až o 18.00 h a medzitým sa zdržoval na oddelení kriminálnej polície. V čase výsluchov sa v Prievidzi zdržovali aj riadiaci pracovníci krajskej správy z Trenčína.

Svedok M. H. 22. mája 2002 uviedol, že nevidel použitie donucovacích prostriedkov voči sťažovateľovi.

Svedok I. V. 22. mája 2002 uviedol, že pri zadržaní sťažovateľa voči nemu vykonával dva úkony, pri ktorých nebolo použité násilie, a v jeho prítomnosti ani nikto násilie nepoužil.

Svedok J. Č. 24. mája 2002 uviedol, že v Handlovej bol ako realizačný vyšetrovateľ prípadu, kde realizoval úkony na mieste samom, pričom so sťažovateľom bol v kontakte asi 25 až 30 minút, počas tejto doby nevidel, že by niekto na sťažovateľa fyzicky útočil.

Zhodne vypovedal i riaditeľ II. odboru KÚV PZ Trenčín P. Š. 24. mája 2002, ktorý tiež nevidel použitie fyzického násilia ani zranenia poškodeného sťažovateľa.

Svedok J. R. 17. júna 2002, veliteľ jednotky zvláštnych činností, uviedol, v akej zostave išli na akciu a kto jej velil. On sám nepoužil donucovacie prostriedky ani jeho podriadení takého použitie nehlásili. Akcie sa zúčastnilo asi 15 až 20 príslušníkov OPAaV, pričom počty a menovitý zoznam je archivovaný. Nikto nehlásil použitie donucovacích prostriedkov.

Použitie násilia nevideli ani J. J. vypočutý 7. augusta 2002, P. K. vypočutý 7. augusta 2002, J. G. vypočutý 7. augusta 2002, R. P. vypočutý 7. augusta 2002 a M. S. vypočutý 7. augusta 2002.

Svedok J. U. 19. septembra 2002 uviedol, že vykonávali činnosť po lúpeži v Bani Handlová, a to eskorty, stráženie miesta nálezu lupu a iné bez toho, aby voči sťažovateľovi použili donucovacie prostriedky.

Svedok M. L. 19. septembra 2002 uviedol, že spolu s K. asi 20 minút v kancelárii strážili sťažovateľa bez toho, aby s ním komunikovali, a pri akcii nezvyknú komunikovať ani medzi sebou. Zadržaný sa správal slušne, nevidel na ňom zranenia, výsluch viedli príslušníci kriminálnej polície. Použitie násilia zo svojej strany vylúčil a ani iných policajtov nevidel násilie používať.

Použitie násilia vylúčil aj R. J. 23. októbra 2002.

Svedkyňa Dr. A. Z. 5. novembra 2002 uviedla, že 16. decembra 1998 dostala žiadosť vyšetrovateľa o povolenie výkonu úkonu so sťažovateľom. V kópii rukou napísala, že súhlasí len vtedy, ak to dovoľí jeho zdravotný stav, pretože pri výsluchu nadobudla dojem, že nie je schopný ďalších výsluchov v tento deň. V čase výsluchu videla opuch ľavej ruky a v oblasti ľavého ramena mal opuchlinu a tiež mal niečo s nohou, nevie však s ktorou, preto požiadala pracovníkov kriminálnej služby o jeho lekárske vyšetrenie. Žiadosť o povolenie výkonu úkonu požadoval vyšetrovateľ Policajného zboru Ž. Obvinený využil svoje právo a odmietol vypovedať. Mená a priezviská pracovníkov kriminálnej služby uviesť nevie. Podľa jej názoru odev sťažovateľa bol v poriadku.

Svedok Mgr. P. Ch. 5. novembra 2002 uviedol, že vykonával službu spolu s J. Š. a proti sťažovateľovi nepoužili žiadne násilie ani použitie násilia nevideli.

Svedok J. Š. 5. novembra 2002 uviedol, že 15. decembra mal voľno, ale bol vyzvozený, aby sa dostavil do práce. Okolo 12.00 až 13.00 h sa dostavil do práce a v kancelárii sa venoval typovaniu možných páchatel'ov a bol aj preskúmať možnú trasu páchatel'ov. Neskôr sa doočul o zadržaní sťažovateľa. Niekedy okolo polnoci dostal pokyn od H. na vyťažovanie sťažovateľa spolu s P. Ch. k otázkam lúpeže a spolupáchatel'ov. Svedok uviedol, že nadviazal s vyťažovaným dobrý kontakt, pričom mu hovoril, že sa necíti dobre a že k ďalším veciam by mu mohol niečo povedať o dva až tri týždne. Vyťažovanie sťažovateľa trvalo do 5.00 až 5.30 h a on z vyťažovania vyhotovil zápis, ktorý sťažovateľ podpísal. Zúčastnil sa aj úkonu na mieste nálezu odcudzených vecí. Svedok ani jeho kolega Ch. voči sťažovateľovi nepoužili žiadne násilie, počul však, že niekto donucovacie prostriedky použil, nevie však, v ktorom období to bolo.

Svedok L. K. 5. novembra 2002 uviedol, že vykonával eskortu sťažovateľa 16. decembra 1998, ktorého pri chôdzi na súd sácalo, sťažoval sa na bolesti hrudníka a on mu pomáhal nasadnúť do služobného motorového vozidla, ktorým eskortu vykonávali. Pri ceste na súd im vulgárne hovoril, že bol bitý a že všetko povie sudkyňi. Po výsluchu im sudkyňa nariadila, aby išli so sťažovateľom na lekárske ošetrenie. Sťažovateľ bol vyšetrený svojou obvodnou lekárkou MUDr. G. a boli vykonané príslušné vyšetrenia na poliklinike v Bojniciach na internom oddelení, kde sa podrobil vyšetreniu RTG hlavy a hrudníka. Následne sťažovateľa previezli do Ústavu na výkon väzby v Banskej Bystrici. Pri odovzdávaní vo väznici sťažovateľ povedal, že bol zbitý políciou. Počas eskorty im sústavne nadával. Svedok nevedel presne určiť čas medzi rozhodnutím sudkyne a príchodom do väznice, uviedol, že dlho trvali vyšetrenia na poliklinike i v nemocnici v Bojniciach a samotná cesta trvá hodinu a pol. V jeho prítomnosti proti sťažovateľovi nikto nepoužil násilie. S lekárom svedok osobne nehovoril, len prevzal príslušné správy. Pri jednom vyšetrení sa sťažovateľ vyzliekol do pol pása, pričom svedok videl na jeho chrbte krvné podliatiny, sťažoval sa na bolesti hrudníka a hlavy, preto bol poslaný na vyšetrenie na RTG.

Svedok MUDr. M. M. 5. novembra 2002 uviedol, že policajti 16. decembra 1998 priviezli na chirurgické oddelenie muža s tým, že obvodná lekárka MUDr. G. žiada o odborné vyšetrenie. Pri vyšetrení zistil rozsiahle podliatiny na chrbte sťažovateľa, zlomený nos, modré chrbty rúk. Predvedený sa sťažoval, že bol zbitý. Nariadil odber krvi a z krvného obrazu nezistil žiadne poškodenie vnútorných orgánov, RTG snímka lebky bola bez porušenia kostí. Dal vykonať aj ďalšie snímky na určenie úrazových zmien. Následne vydal súhlas na eskortu do väznice. Sťažovateľ uvádzal, že bol zbitý. Snímky z vyšetrenia má u seba z dôvodu svojej obhajoby, pretože sťažovateľ nebol spokojný s jeho postupom. Svedok vylúčil zanedbanie povinností zo svojej strany. V spise sa nachádza výmenný list, lekárska správa, opisy z RTG snímky zo 16. decembra 1998 a sťažnosť na lekára z 30. septembra 1999.

Svedok MUDr. P. G. 7. januára 2003 vypovedal o priebehu ošetrenia 17. decembra 1998 v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici a o zistených zraneniach. MUDr. G. pri vstupnej prehliadke na tele sťažovateľa zistil nasledovné zranenia: deformáciu nosa, viacnásobné krvné podliatiny pod ľavým okom, na čele, na hornej aj dolnej pere, z vnútornej strany oboch líc drobné tržné rany, odreniny krku, viacnásobné krvné podliatiny na oboch lopatkách zliate do plochy 30 x 30 cm, odreniny v oblasti ľavej lumbálnej oblasti, rozsiahle krvné podliatiny na oboch gluteách (zadok), krvné podliatiny na oboch stehnách. Na RTG snímke pľúc, ktorá bola vyhotovená 18. decembra 1998, bolo zistené pravostranné čiastočné spľasnutie pľúc, ktoré však na opakovanej snímke z 21. decembra 1998 už bolo v štádiu vstrebávania vzduchu a rozvítia pľúc. V moči boli zistené krvné zrazeniny a rozsiahle krvácanie, čo svedčilo o narazení obličiek. Sťažovateľ uviedol, že zranenia mu spôsobili príslušníci Policajného zboru pri zadržení 15. decembra 1998 a pri výsluchu 15. a 16. decembra 1998. Uvádzal, že policajti ho bili obuškom, päšťami do tváre, kopaním do nôh.

Podľa výpovede J. M. zo 7. januára 2003 tento vykonával prehliadku predvedeného do väzby, podrobnosti si pre odstup času nepamätá.

Svedok I. Z. 7. januára 2003 pri výsluchu uviedol, že na zákroku v Prievidzi a Handlovej sa zúčastnil ako vodič autobusu. O použití donucovacích prostriedkov nevie nič uviesť.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 149 ústavy prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb a štátu.

Podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb. v znení oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 102/1992 Z. z. - ďalej len „dohovor“) nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 51 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, čl. 36, čl. 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) účelom Trestného poriadku je upraviť postup orgánov činných v trestnom konaní tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní.

Podľa § 2 ods. 2 Trestného poriadku prokurátor je povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, výnimky sú prípustné len podľa zákona alebo podľa vyhlásenej medzinárodnej zmluvy.

Sťažovateľ sa v preskúmanom konaní uchádzal o poskytnutie ochrany svojich základných práv a slobôd zaručených ústavou, k porušeniu ktorých malo dôjsť pri jeho výsluchoch 15. a 16. decembra 1998, keď bolo voči jeho osobe použité vonkajšie mechanické násilie, následkom ktorého mu vznikli viaceré aj závažné, život ohrozujúce zranenia.

Vyšetrovateľ KÚV PZ Žilina listom sp. zn. KÚV 28/10-99 z 19. augusta 1999 uložil vec ublíženia na zdraví a iné, ktoré malo byť spôsobené sťažovateľovi po predchádzajúcom preverení veci.

OP Prievidza a KP Trenčín sťažnosti poškodeného sťažovateľa, ako aj jeho manželky (oznamovateľky) zamietli a týmto postupom sa stotožnila aj generálna prokuratúra.

Sťažovateľ využil všetky dostupné prostriedky na ochranu svojich práv.

Vo veci podala manželka sťažovateľa sťažnosť, ktorá bola orgánmi prokuratúry prijatá a bolo vykonávané preverovanie KÚV PZ Žilina. Konanie bolo označené ako konanie neznámeho páchatel'a vo veci poškodeného sťažovateľa pre trestný čin

zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona. Následne bola vec podľa § 159 ods. 4 Trestného poriadku 19. augusta 1999 uložená a sťažnosť oznamovateľky, ako aj poškodeného sťažovateľa bola následne OP Prievidza 6. októbra 1999 zamietnutá a toto rozhodnutie bolo potvrdené aj KP Trenčín rozhodnutím sp. zn. 1 Kpr 23/99 z 26. novembra 1999 a generálnou prokuratúrou vo veci vedenej pod sp. zn. IV Gn 2792/99 2. februára 2000, 21. februára 2000 a 23. novembra 2001.

Dňa 24. januára 2002 bolo vyšetrovateľom KÚV PZ Žilina začaté trestné stíhanie pre oba trestné činy, ktoré doposiaľ nie je ukončené.

Ako už bolo vyššie citované, nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Ide o absolútne ľudské právo, ktoré je aplikovateľné na všetkých ľuďoch, na každom mieste, v každom čase a hlavne nie je ničím limitované.

Článok 16 ods. 2 ústavy chráni ľudí proti trom druhom konaní, a to proti:

- mučeniu,
- krutému neľudskému zaobchádzaniu,
- ponižujúcemu zaobchádzaniu.

Z týchto konaní najväčšiu intenzitu dosahuje mučenie.

Vzhľadom na totožný obsah čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy a viazanosť štátnych orgánov Slovenskej republiky týmto medzinárodným záväzkom bolo potrebné zohľadniť aj príslušné právne názory orgánov, ktoré dohovor aplikovali alebo aplikujú. Je potrebné zdôrazniť, že dohovor za všetkých okolností zakazuje mučenie, trestanie alebo akékoľvek zaobchádzanie znevažujúce ľudskú dôstojnosť. Z tohto absolútneho práva nie je prípustná žiadna výnimka, a to ani v prípade ohrozenia štátnej existencie.

Európska komisia pre ľudské práva vo viacerých prípadoch definovala pojem mučenie ako neľudské zaobchádzanie, ktorého cieľom je získanie informácie alebo priznania (napr. Dánsko, Nórsko, Švédsko a Holandsko c. Grécko - rozhodnutie zo 16. júla 1970, Aznaire 13, s. 123).

Neľudské zaobchádzanie, ktoré úmyselne spôsobuje závažné duševné alebo fyzické utrpenie, je neospravedlňiteľné.

Sťažovateľ bol podľa viacerých svedkov zadržaný 15. decembra 1998 o 10.43 h v linkovom autobuse SAD Prievidza do Žiaru nad Hronom za mestom Handlová. Tí istí svedkovia, ktorí vykonali zadržanie, ako i svedkovia z autobusu vypovedali, že sťažovateľ bol zdravý a nezdráhal sa predvedenia.

Podľa lekárskej správy a výpovedí lekára, ako aj príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže bol sťažovateľ do väzby v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici prijatý s rozsiahlymi zraneniami, ktoré sú podrobne popísané a dokumentované v znaleckom posudku znalca prof. MUDr. F. N., z ktorého vyplýva, že išlo o viacnásobné útoky na rôzne časti tela sťažovateľa. Povaha a spôsob takéhoto konania proti sťažovateľovi, ako aj dĺžka zásahu do jeho základných práv majú znaky ponížujúceho a neľudského zaobchádzania. Týmto zodpovedajú aj spôsobené následky, ktoré ústavný súd hodnotí ako veľmi závažné a kruté utrpenie.

S týmto konaním súvisí aj základné právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, ktoré bolo popísanými konaniami porušené. Ústavný súd zistil teda aj porušenie základného práva zaručeného čl. 19 ods. 1 ústavy, a to v spojení s čl. 16 ods. 2 ústavy.

Celý tento postup zo strany vypočúvajúcich orgánov smeroval k získaniu dôkazov súvisiacich s lúpežou v Bani Handlová vykonanou toho istého dňa.

Ústavný súd komplexne zhodnotil stav konania vo veci a dospel k názoru, že namietané zaobchádzanie v sťažovateľovi mohlo vyvolať pocit poníženia dosahujúci taký stupeň krutosti, ktorý je kvalifikovaný ako neľudské či ponižujúce zaobchádzanie. Tvrdenie o zlom zaobchádzaní je podložené náležitými dôkazmi a je preukázané mimo rozumných pochybností. Ústavný súd kvalifikoval zaobchádzanie ako „neľudské“, pretože okrem iného bolo vopred uvážené, svojím rozsahom trvalo niekoľko hodín a spôsobilo nielen telesné poranenia, ale i značné fyzické a duševné utrpenie.

Je zrejmé, že štát je povinný zabezpečiť oficiálne a účinné vyšetrenie prípadu, ktoré identifikuje zodpovedné osoby a vyvodí voči nim príslušnú zodpovednosť, najmä trestnoprávneho charakteru. Ani takýto postup však neumožňuje vykonávanie úkonov za účelom zistenia páchatel'ov za pomoci neľudského zaobchádzania alebo mučenia.

Trestnoprávna ochrana práva nebyť mučený alebo podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu sa vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci, v danom prípade prokuratúry.

Porušenie čl. 16 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 3 dohovoru môže nastať aj tým, že štátne orgány chránené práva trestným stíhaním nechránia.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva možno vyvodit', že štátne orgány sú povinné prijať opatrenia na predchádzanie porušení práva alebo na uplatnenie sankcií za už vzniknuté porušenia.

Z povahy porušenia vyplýva i povaha použitých opatrení s tým, že určité porušenia základných práv a slobôd musia byť stíhané trestne.

K takýmto základným právam nesporne patrí aj zákaz mučenia.

Trestnoprávnu ochranu práva nebyť mučený alebo podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu si vyžaduje predovšetkým zaobchádzanie zo strany orgánov verejnej moci, medzi ktoré patrí polícia. To si implicitne vyžaduje oficiálne a účinné vyšetrenie veci spôsobilé viesť k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb. Keby tomu tak nebolo, všeobecný zákonný zákaz mučenia by napriek svojmu zásadnému významu bol v praxi neúčinný a vytváral by za určitých okolností možnosť, aby sa orgány štátu tešili beztrestnosti a pošliapávali práva osôb, ktoré majú pod svojou kontrolou (ktorým obmedzili slobodu). Takáto možnosť nie je prípustná ani v teoretickej rovine.

Poškodený má mať účinnú možnosť, aby sa vec (oznámenie) dostala pred nezávislý všeobecný súd, ktorý rozhodne o vine páchatel'ov a tiež o náhrade škody.

Nedostatočné oficiálne a účinné vyšetrenie zakladá porušenie čl. 3 dohovoru, a teda aj čl. 16 ods. 2 ústavy.

Takýto postup má za dôsledok nemožnosť zistenia materiálneho porušenia ústavného práva.

Vyšetrovanie musí byť dôkladné, verejné, nezávislé a nestranné. Musí byť prístupné osobe poškodeného, aby mal prístup k spisu, musí byť zachovaná požiadavka informovanosti o priebehu konania a v prípade prejednávania aj kontradiktórnosti konania.

Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Poskytnutie práva na súdnu alebo inú právnu ochranu nie je možné obmedziť iba na základné práva a slobody, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatňovaní práva alebo ich diskriminovať pri jeho

uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky, keďže konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.

Takýto zákon, ktorý upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní (aj prokuratúry), je Trestný poriadok. Trestnoprávnu ochranu možno zabezpečiť len zákonom ustanoveným postupom. Trestné stíhanie pred súdmi je možné len na základe obžaloby podanej prokurátorom (§ 2 ods. 8 Trestného poriadku).

Z ustanovení § 158 Trestného poriadku vyplýva povinnosť prokurátora prijímať oznámenia o trestných činoch, ako aj nakladať s takými oznámeniami, z ktorých je zrejmé, že došlo k spáchaniu trestného činu.

Nie je teda žiadny iný spôsob v postupe štátnych orgánov, ktorý by umožňoval v trestnom konaní predloženie trestnej veci na rozhodnutie súdu.

Nie je však úlohou ústavného súdu hľadať optimálny postup vyšetrovateľov polície, okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry, pretože nie je orgánom činným v trestnom konaní, nie je ani týmto orgánom nadriadený a nemôže ich nahrádzať v činnosti a určovať, aký postup v konaní trestná vec sťažovateľa vyžadovala, ale jeho úlohou je zhodnotiť stav ochrany ľudských práv v konkrétnom prípade a aj posúdiť, či konanie zabezpečuje ochranu základných práv. V situácii, keď postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorým boli porušené sťažovateľove práva, dlhú dobu nevedol k postaveniu páchatel'ov závažného trestného činu pred súd, však ústavný súd zisťoval, či prokuratúra postupovala spôsobom, ktorý v okolnostiach prípadu možno považovať za efektívny a rýchly.

Ústavný súd však zisťuje, či postup orgánov prokuratúry bol taký, aby poskytol sťažovateľovi ochranu jeho práv spočívajúcu v účinnom vyšetrení zaobchádzania, ktorému bol vystavený zo strany príslušníkov polície. Nie vždy sa podarí odhaliť

páchateľa trestného činu, ale orgány činné v trestnom konaní a predovšetkým prokuratúra musia využiť všetky základné možnosti vyvinúť reálne úsilie na ich odhalenie. Pokiaľ tak nepostupujú a vykonávajú formálne úkony, a to i vo veľkom počte, alebo nezabezpečia vykonanie úkonov, ktorých potreba je v okolnostiach prípadu zjavná, tak tým porušujú práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa charakteru vyšetrovaného trestného činu i ďalšie práva obete trestného činu.

Keďže zástupkyňa generálnej prokuratúry uviedla vo viacerých svojich prednesoch, že prokuratúra vykonala všetky úkony smerujúce k zisteniu páchatel'a, je potrebné uviesť, že takýto postup nie je z činnosti orgánov OP Prievidza, KP Trenčín a generálnej prokuratúry zrejímavý.

OP Prievidza uznesením z 28. júna 1999 podľa § 174 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku zrušila uznesenie vyšetrovateľa o uložení veci z 28. mája 1999. V odôvodnení uvádza, že vyšetrovateľ sa nezaoberal dôsledne všetkými skutočnosťami uvádzanými vo výpovedi sťažovateľa. Predovšetkým nevykonával všetky potrebné úkony na zistenie osôb, ktoré sa podieľali na bití poškodeného, respektívne boli pri výsluchu sťažovateľa. Neobjasnil ich úlohu, pracovné zaradenie v čase skutku a následok, ktorý svojim konaním spôsobili.

Záväzným pokynom z 28. júna 1999 nariadila dozorujúca prokurátorka rekogníciu osôb, a to napriek tomu, že sťažovateľ tvrdí vo všetkých svojich výsluchoch, že na hlave mal vrece, aby nevidel, a ruky mal spútané. V bode 4 tohto pokynu sa uvádza, aby bol ešte raz vypočutý znalec k následkom, ktoré bitie spôsobilo.

Napriek tomu, že tieto záväzné úkony prokurátorky splnené neboli, doposiaľ nebol ustálený ani počet, ani mená policajtov, ktorí vykonávali jednotlivé úkony (výsluch, ohliadku miesta činu a iné), tiež nebol doposiaľ vypočutý znalec k následkom, všetky stupne prokuratúry, ktoré následne na základe sťažnosti poškodeného preskúmali rozhodnutie o uložení z 19. augusta 1999, sa s týmto

uspokojili. Takýto postup možno hodnotiť ako formálny bez zjavnej snahy objasniť, kto sú páchatelia závažnej trestnej činnosti.

Už v znaleckom posudku znalca prof. MUDr. F. N. je uvedené, akým mechanizmom boli zranenia spôsobené. Doposiaľ nikto nezistoval, ako boli vyzbrojení a vystrojení príslušní policajti. To sa týka nielen použitých obuškov, ale aj obuvi, ktorú znalec popísal a ktorou boli spôsobené zranenia v oblasti ľadvín. Doposiaľ nikto nevyžiadal plán akcie ani rozkazy týkajúce sa tejto akcie, pri ktorej bol použitý špeciálny útvar polície, ako aj technika.

Je nesporné časové obdobie, v ktorom došlo k použitiu násilia voči sťažovateľovi, ale doposiaľ neboli vykonané úkony, ktoré by náležite ustálili, ktoré osoby sa zúčastňovali preverovania lúpeže a ktoré osoby vypočúvali sťažovateľa.

Právny poriadok Slovenskej republiky neumožňuje postih páchatel'ov bez toho, aby bol realizovaný postup predpokladaný čl. 17 ods. 2 ústavy, ktorý predpokladá stíhanie páchatel'a trestného činu z dôvodu a spôsobom ustanoveným zákonom.

Takýmto právnym predpisom je Trestný poriadok. Podľa § 174 tohto zákona upravujúceho právomoci prokurátora je prokurátor okrem iného oprávnený dávať záväzné pokyny na vyšetrovanie trestných činov, ako aj zrušovať nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia a opatrenia vyšetrovateľov a policajných orgánov.

Podľa § 175 Trestného poriadku iba prokurátor je oprávnený podať obžalobu.

Podľa už citovaného ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Takýmto orgánom vo veci ochrany poškodených pred všeobecnými súdmi v trestnom konaní je prokuratúra, čo vyplýva z ustanovenia § 3 ods. 1 zákona

o prokuratúre, podľa ktorého prokuratúra chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Povinnosťou prokuratúry je v rozsahu svojej pôsobnosti vo verejnom záujme vykonávať opatrenia na predchádzanie porušenia zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie.

Pri výkone svojej pôsobnosti je prokuratúra povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Ústavný súd už vo veci sp. zn. I. ÚS 87/97 uviedol, že podstatou základného práva na inú právnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k takému orgánu a tomu zodpovedajúca povinnosť o veci konať tak, aby nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov upravených v druhej hlave siedmom oddiele ústavy.

Obsahom základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy je, že tejto ochrany sa možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú.

Postup orgánov prokuratúry vo svojom súhrne nebol taký, aby reálne smeroval k odhaleniu páchatel'ov trestného činu a ich postaveniu pred všeobecný súd. Orgány prokuratúry tolerovali zdĺhavé viacročné konanie vyšetrovateľa, o čom svedčí, že sa ani len nepokúsili zabezpečiť listinné dôkazy a informácie potrebné na zistenie páchatel'a.

Pokyny prokuratúry nesmerovali k náležitému a skutočnému objasneniu veci. Nesmerovali k ustáleniu osôb, ktoré prišli do styku so sťažovateľom, nezabezpečili potrebné informácie o organizácii a cieľoch bezpečnostnej akcie, výzbroji a výstroji

velených policajtov, t. j. všetko úkonov potrebných na stotožnenie páchatel'a so spôsobenými zraneniami. Následne umožnili uloženie veci bez toho, že by preskúmavali s patričnou dôkladnosťou uznesenie vyšetrovateľa a nezákonné uznesenie zrušili. Takto postupovali všetky tri stupne prokuratúry, čo malo za následok porušenie ústavných práv sťažovateľa.

Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov sa k nálezu pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka týkajúce sa odôvodnenia nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2003

Odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka

1. Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov pripájam k nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 70/01 z 27. júna 2003 – ktorým bolo rozhodnuté, že prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „prokuratúra“) postupom Okresnej prokuratúry v Prievidzi (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. Pn 2245/98, Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 Kn 2001/99 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v Bratislave (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gn 2792/99, ktorý spočíval v nezabezpečení účinného úradného vyšetrenia zlého zaobchádzania s J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) zo strany Policajného zboru v dňoch 15. a 16. decembra 1998, porušila základné práva sťažovateľa podľa čl. 16 ods. 2 v spojení s čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) – toto odlišné stanovisko týkajúce sa iba dôvodov nálezu.

Keďže s výrokom nálezu súhlasím, moje odlišné stanovisko ho tiež podporuje, hoci sčasti iným spôsobom v porovnaní s väčšinou senátu.

2. Predmet konania ústavného súdu vo veci samej vymedzilo uznesenie č. k. III. ÚS 70/01-25 zo 4. júla 2001 o prijatí podnetu sťažovateľa na ďalšie konanie pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy prokuratúrou Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom úrade vyšetřovania Policajného zboru Žilina pod sp. zn. KÚV-28/10-99.

Z tohto uznesenia už čiastočne vyplývala najmä interpretácia práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). To znamená, že označené právo má stránku hmotnoprávnu (nebyť podrobený zlému zaobchádzaniu) a stránku procesnoprávnu (účinné úradné vyšetrenie tvrdeného zlého zaobchádzania, ktoré by bolo schopné viesť k zisteniu a potrestaniu zodpovedných osôb).

Z uznesenia o prijatí podnetu sťažovateľa na ďalšie konanie tiež vyplývalo, že ohľadne práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nebol podnet prijatý na ďalšie konanie v časti týkajúcej sa hmotnoprávnej stránky práva, ale iba v časti procesnoprávnej.

Aby však podnet mohol byť prijatý aj v tejto časti, muselo byť už pri jeho predbežnom prerokovaní zrejmé, že ide o tzv. „arguable claim resp. complaint“, to znamená predbežnú preukázanosť, že sťažovateľ mohol byť podrobený v súvislosti so svojím zadržaním v dňoch 15. - 16. decembra 1998 zo strany polície niektorej z foriem zlého zaobchádzania, ktoré sú uvedené v čl. 16 ods. 2 ústavy. V konaní ústavného súdu vo veci samej išlo potom o posúdenie, či je opodstatnené sťažovateľovo tvrdenie, že prokuratúra nezabezpečila dostatočné vyšetrenie zlého zaobchádzania s ním.

3. Pretože znenie čl. 16 ods. 2 ústavy je takmer zhodné so znením čl. 3 dohovoru, Slovenská republika je zmluvnou stranou dohovoru a čl. 1 ods. 2 ústavy ustanovuje aj povinnosť štátu dodržiavať medzinárodné zmluvy, niet dôvodu, aby pri interpretácii čl. 16 ods. 2 ústavy nebola podporne použitá najmä judikatúra ESLP k čl. 3 dohovoru a aby čl. 16 ods. 2 ústavy nebol interpretovaný obdobne ako čl. 3 dohovoru.

4. O absolútnej povahe práva podľa čl. 3 dohovoru svedčí okrem iného aj rozsudok ESLP z 11. júla 2000 vo veci *Dikme v. Turecko* (No. 20869/92), kde bolo tiež uvedené: „Článok 3 nepripúšťa akékoľvek odstúpenie alebo obmedzenie („derogation“), dokonca ani v prípade mimoriadnej udalosti ohrozujúcej život národa

a aplikuje sa na zadržané osoby, bez ohľadu na povahu trestných činov, z ktorých spáchania sú podozrivé.“

Takejto hmotnoprávnej povahy práva má samozrejme zodpovedať aj procesná povinnosť účinného úradného vyšetrenia tvrdeného zlého zaobchádzania. Účinnosť vyšetrenia závisí najmä od jeho dôkladnosti, rýchlosti, nezávislosti a nestrannosti.

Napr. v rozhodnutí o prijateľnosti sťažnosti („Decision as to admissibility“) zo 7. júna 2001 vo veci H. D. v. Poľsko (No. 33310/96) ESLP uviedol, že „vo veciach, kde má osoba „arguable claim“ podľa čl. 3 dohovoru, pojem účinného prostriedku nápravy zahŕňa, na strane štátu, dôkladné a účinné vyšetrenie spôsobilé viesť k identifikácii a potrestaniu osôb zodpovedných za zlé zaobchádzanie“. V rozsudku z 10. októbra 2000 vo veci Satik and others v. Turecko (No. 31866/96) zas povedal, že „nedostatočnosť vyšetrenia je sama osebe v rozpore s povinnosťou príslušných orgánov podľa čl. 3 dohovoru vykonať vyšetrenie ohľadne „arguable claim“, že s osobou bolo vážne zle zaobchádzané v rukách osôb konajúcich v mene štátu“. V obdobných prípadoch treba pri vyšetení postupovať osobitne starostlivo (pozri vyššie uvedený rozsudok vo veci Dikme v. Turecko). V rozsudku zo 6. apríla 2000 vo veci Labita v. Taliansko (No. 26772/95) ESLP zdôraznil, že sťažnosť sťažovateľa vzbudila dôvodné podozrenie, že mohol byť podrobený zlému zaobchádzaniu, čo potom vyžadovalo účinné úradné vyšetrenie. Hoci určité vyšetrenie vykonané bolo, bolo pomalé a nie dostatočne dôkladné a účinné, aby vyhovelo označenej požiadavke.

5. Napriek tomu, že v priebehu objasňovania zlého zaobchádzania so sťažovateľom (na základe podnetu jeho manželky z decembra 1998) bolo zistené, že bol voči nemu spáchaný trestný čin (s obmedzeným okruhom možných páchatel'ov), dodnes nebolo objasnené nielen to, kto ho spáchal, ale ani nebolo vznesené obvinenie voči konkrétnej osobe alebo osobám.

Slovenská republika má pozitívnu povinnosť zabezpečiť účinné úradné vyšetrenie zlého zaobchádzania so sťažovateľom, pričom podmienkou takéhoto vyšetrenia sú aj nezávislosť a nestrannosť. Hoci určitým problémom je tu naša platná právna úprava, pretože v predsúdnom štádiu trestného konania toto nevykonávajú ani subjekty nezávislé a ani nestranné (polícia a prokuratúra), v prípade náležitého rešpektovania princípu objektivity z ich strany, to znamená náležitého vyšetrenia veci a jej odovzdania nezávislému a nestrannému súdu, mohli byť zrejme rešpektované aj označená pozitívna povinnosť štátu a aj procesné právo sťažovateľa vyplývajúce z čl. 16 ods. 2 ústavy.

Objasnenie zlého zaobchádzania so sťažovateľom nebolo účinné. Napriek tomu, že od jeho začiatku uplynulo už štyri a pol roka (s obdobím v podstate nečinnosti v rokoch 2000 a 2001), dodnes je bez konkrétneho výsledku z dôvodu postupu polície a dozoru prokuratúry, ktoré neboli ani dôkladné a ani rýchle (prameniace zrejme z nedostatku ich nezávislosti a nestrannosti).

Na objasňovaní zlého zaobchádzania so sťažovateľom sa zúčastnili tri stupne prokuratúry, ktoré tento oslovil (okresná, krajská a generálna). Podľa prehlásenia zástupkyne generálnej prokuratúry na ústnom pojednávaní ústavného súdu 25. apríla 2003 orgány prokuratúry mali vedomosť, že zisteným zlým zaobchádzaním so sťažovateľom mohlo dôjsť k porušeniu jeho práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, ktoré je absolútne.

Tým, že orgány prokuratúry nevyužili dôsledne svoje ústavné a zákonné postavenie a nezabezpečili účinné vyšetrenie zlého zaobchádzania so sťažovateľom, porušili svoju procesnú povinnosť vyplývajúcu z čl. 16 ods. 2 ústavy, a tým aj základné právo sťažovateľa podľa tohto ustanovenia – aby tvrdené zlé zaobchádzanie s ním zo strany orgánov štátu bolo účinne vyšetrené a aby mu v prípade opodstatnenosti jeho tvrdení bola poskytnutá primeraná náprava.

6. Keďže tvrdené zlé zaobchádzanie so sťažovateľom má význam aj z hľadiska jeho práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, nezabezpečenie účinného vyšetrenia znamená aj porušenie tohto základného práva sťažovateľa.

7. Nezabezpečenie účinného vyšetrenia tvrdeného porušenia absolútneho práva sťažovateľa (nebyť podrobený zlému zaobchádzaniu) znamená napokon aj neposkytnutie mu inej právnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zo strany orgánov prokuratúry a porušenie základného práva sťažovateľa podľa tohto ustanovenia.

V Košiciach 27. júna 2003